

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN UTKU ÇAKIRÖZER'İN

7/46304 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye'ye 1 milyar dolarlık yatırım yapacağını ve Manisa'da 150 bin araç kapasiteli bir fabrika kurarak 5 bin kişiye istihdam sağlayacağını taahhüt eden Çinli otomotiv şirketi BYD'nin, aradan geçen 2 yıllık süreye rağmen yatırımı askıya aldığı basında yer almıştır. Şirket yetkililerinin uluslararası basına verdiği demeçlerde, önceliğin Macaristan'a verildiği ve Türkiye için net bir takvim bulunmadığı ifade edilmiştir.

Söz konusu yatırım taahhüdü karşılığında BYD firmasına, ithalatta ek gümrük vergilerinden muafiyet de dahil olmak üzere vergi avantajları ve imtiyazlar sağlandığı bilinmektedir. Yatırım sahasına tek bir çivi dahi çakılmamışken, firmanın bu muafiyetler sayesinde Türkiye pazarında ciddi bir satış hacmi ve pazar payı elde ettiği belirtilmektedir. Bu durum, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve yerli sanayinin korunması ilkeleri açısından tartışmalı hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

Soru 1- Çinli otomotiv şirketi BYD ile Bakanlığınız arasında İmzalanan yatırım anlaşmasının tam içeriği, takvimi ve hukuki şartları nelerdir?

Soru 2- BYD'nin söz konusu yatırım taahhütlerinin ne kadarı bugüne kadar fiilen gerçekleştirilmiştir?

Soru 3- Şirketin Macaristan'da yeni yatırım yapacağını açıklamasının ardından, Türkiye'de planlanan yatırımın kapsamında veya takviminde herhangi bir değişiklik meydana gelmiş midir?

Soru 4- BYD'ye 'yatırım yapacağı' taahhüdü üzerine sağlanan ek gümrük vergisi muafiyeti ve diğer teşviklerin toplam mali değeri ne kadardır? .

Soru 5- Söz konusu firma fabrika inşaatına başlamadan veya taahhütlerini yerine getirmeden muafiyetlerden yararlanarak Türkiye pazarında kaç araç satmıştır? Firmanın pazar payındaki yükselişi nedir?

Soru 6- Taahhüdünü yerine getirmeyen yabancı bir firmaya sağlanan bu ayrıcalıkların yerli otomotiv sanayimize verdiği zarar Bakanlığınızca analiz edilmiş midir?

Soru 7- BYD firmasının bu yatırımdan tamamen vazgeçmesi durumunda, devletin uğradığı vergi kaybını tahsil etmek ve kamu zararını tazmin etmek adına bir yaptırım mekanizması bulunmaktadır?

Soru 8- Firmanın haksız yere yararlandığı vergi muafiyetleri geriye dönük olarak tahsil edilecek midir?

Soru 9- İki yıldır kamuoyuna 'büyük bir yatırım başarısı' olarak sunulan bu projede gelinen süreçte bir ihmal ya da öngörüsüzlük söz konusu mudur?

Soru 10- Firma sorumluluklarını yerine getirmezse, firmanın sorumluluklarına ilişkin Çin hükümeti ile yapılmış resmi bir anlaşma var mıdır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.